

Rickul/Nuckö Hembygdsförenings Medlemsblad

Nr 3 September 2021 Årgång 29

På spaning efter flyttfåglar.

Foto: Annika Forsten

Rickul/Nuckö Hembygdsförening

Adress Rickul/Nuckö Hembygdsförening
c/o Svea Johansson, Sundsvik 32,
155 91 NYKVARN

Organisationsnummer 802016-5232

PlusGiro 55 68 81 - 1

IBAN: SE34 9500 0099 6034 0556 8811

BIC: NDEASESS

E-post info@rnhf.se

Hemsida www.rnhf.se

Uppgifter för medlemsinloggning:

Användarnamn: **medlem**

Lösenord: **rnhf2008**

Föreningen finns även på Facebook

Ansvarig utgivare Ingegerd Lindström

Redaktör Hans Ekman e-post haek@telia.com

Redaktionsråd Martin Wiberg, Göte Brunberg
och Ingegerd Lindström

Tryckt av Larsson Offsettryck, Linköping

Medlemsavgift 200:-, ungdomsmedlem (t.o.m.
25 år) 50:-

Annonspriser 1/1 sida 1200:-, 1/2 sida 700:-,
1/4 sida 500:-, 1/8 sida 250:-

Nästa manusstopp den 15 november 2021

Styrelse

Ordförande

Ingegerd Lindström (Höbring), Levins gränd 3,
644 32 TORSHÄLLA, tfn 070-735 53 12,
e-post kokkas48@gmail.com

Sekreterare

Svea Johansson (Ölbäck), Sundsvik 32,
155 91 NYKVARN, tfn 08-552 463 91,
e-post to.svea.j@gmail.com

Kassör

Anneli Blomberg (Höbring), Skogsfruvägen 57,
762 61 RIMBO, tfn 073-684 34 62,
e-post anneli.rimbo@telia.com

Ordinarie ledamöter

Carl-Axel Adelman (Rosta), Hästmossevägen 8,
147 71 GRÖDINGE, tfn 070-696 06 32,
e-post carl.adelman@telia.com

Jan Stussare (Norrby), Stråkvägen 4,
184 51 ÖSTERSKÄR, tfn 070-791 81 63,
e-post jan.stussare@gmail.com

Mats Bruce (Ölbäck), Hedemora, Olstorp,
635 37 ÄRLA, tfn 070-831 92 42,
e-post mats.bruce@emateq.se

Kaisa Wikström (Ölbäck), Rökerigränd 9, 3 tr,
172 70 SUNDBYBERG, tfn 073-049 20 49
e-post kaisa.wikstrom48@hotmail.com

Suppleanter

Lis Callenmark (Ölbäck/Spithamn) Terrängvägen 89,
129 48 HÄGERSTEN, tfn 070-854 92 92,
e-post lis.callenmark@hotmail.com

Ingemar Uussaar (Ölbäck), Åkervägen 6,
194 47 UPPLANDS VÄSBY, tfn 08-590 887 27,
e-post ingemaruussaar@outlook.com

Föreningens ändamål

(citat ur stadgarna paragraf 2)

"Rickul/Nuckö Hembygdsförening är en kultur-
förening för dem som har sina rötter i Rickul/
Nucköområdet i Estland, eller av andra orsaker
känner ett intresse för området och dess historia.
Föreningen skall

- värna om och levandegöra det estlands-
svenska kulturarvet från Estland och Sverige,
både i bevarandet av historien, i nuet och i
framtiden;
- vara kontaktorgan för Rickul/Nucköborna i
Sverige, samt informationsorgan i Sverige
och Estland;
- överföra till våra yngre de traditioner vi själva
mottagit och bevarat, samt idka annan här-
med förenlig verksamhet;
- bevara och förvalta föreningens fasta egen-
dom."

Innehåll

Ordföranden har ordet	3
Nyheter från Lääne-Nigula och Nuckö	4
Träff på Mickogården	5
Nyheter från Estland	6
Annons - Kinnisvara Vahenduskeskus OÜ	7
Estlandsvenskarnas sång- och dansfest	8-9
Fågelspaning på Spithamnudden	10-11
Ingvald Luks minns hösten, vintern och våren 1943-1944	12-13
Västra Kustens Skogsägare	14
Sårad till kropp och själ	15

Ordföranden har ordet

Ingegerd Lindström

Kära vänner!

Sommaren är snart slut och hösten gör sitt intåg. Den här sommaren har varit blandad. Om man ser till vädret så har det varit ömsom 35 grader varmt på dagarna och åtta grader på nätterna och när värmen försvann kom regnet. Visst behöves regnet efter en lång torrperiod men det kunde vara måttligt, inte varje dag. Men det är väl så att vi människor aldrig blir riktigt nöjda. Speciellt inte med vädret!

Nöjd är jag inte riktigt med sommaren heller. Coronaviruset ställer fortfarande till det och alla vanliga rutiner försvinner. Vi har fått anpassa oss till ett nytt läge som kanske, kanske kommer att fortsätta i många år framöver. Men trots det så har vi ändå kunnat åka till vårt kära Estland i år. Jag har äntligen kunnat åka tillbaka till Höbring efter att varit borta därifrån i ungefär 20 månader. Det var verkligen roligt att träffa goda vänner igen, få gå till Aibolands museum och nu nyligen få uppleva Estlandssvenskarnas sång- och dansfest!

Inga större aktiviteter

Annars har sommaren varit helt olik andra somrar. Vi har inte haft en hemvändarvecka, endast en snabbt improviserad träff på Mickogården och för övrigt inga aktiviteter för våra medlemmar. Vi hoppas givetvis att nästa sommar skall vara lite mer normal så att alla som vill åter kan gästa sina gamla hemtrakter!

Som ni kan läsa inne i tidningen har det ändå blivit viktiga jobb gjorda på vår hembygdsgård, Mickogården. Jag tror att förändringarna blir fantastiskt bra och att dusch- och toalettrummet blir både snyggt och funktionellt. I stället för att nå toaletten via köket så har en ny dörr tagits upp mot det lilla rummet som var ett arbetsrum tidigare. Mycket mer praktiskt och hygieniskt!

Som ni också kan läsa så har Jür-

gen av sagt sig rätten att tillbringa tiden där så länge han vill och det kan också ge oss möjligheter att utvidga användandet av gården. Vi har redan tidigare pratat om ett eventuellt bibliotek med skönlitteratur där man kan låna böcker när ens egna är utlästa eller man kan byta böcker - lämna en läst bok och ta en bok som man inte läst.

Vi har också diskuterat möjligheten att hyra ut något rum för övernattnings. I ena änden av bastuhuset har Jürgen renoverat ett rum plus övervakningen alldeles nyligen och där kan man tänka sig uthyrning. Man får då även tillgång till stora huset med kök och toalett. Vi fortsätter med den diskussionen i höst.

Styrelsearbete i höst

Styrelsen planerar också att ha sitt första fysiska möte på ett år nu i september i Stockholm. Visst har det fungerat med möte digitalt och på distans, men det går inte att jämföra med att träffas på plats. Det ska bli trevligt att träffa alla igen.

Som ni kan se inne i tidningen så söker valberedningen efter en ny ordförande. Jag har nu haft den positionen i tolv år och det är väl dags att någon annan tar över. Man ska inte sitta för länge på en sådan post – tolv år är redan för länge. Det är inte så att jag har tröttnat på att leda föreningen, inte alls. Men som sagt, det behövs lite friskt blod ibland så det inte går slentrian i jobbet. Om ni har förslag på ny ordförande så meddela det till valberedningen!

Ny bok

Kaire Reiljan, ny chefredaktör på lokaltidningen Lääne Elu har skrivit en bok som nyligen getts ut. Det är en bok, som beskriver sevärdheterna i Hapsal. Om ni kommer ihåg så var det hon som guidade oss genom Hapsal för några år sedan. Hon berättade då om de olika husen och statyerna och om borgen. Hon berättade också om Hapsals histo-

ria. Just detta har hon skrivit om i sin bok. Det blir en promenad runt staden med information om alla sevärdheter och är en bok som jag tror många skulle vara glada över att ha.

Då kan man på egen hand gå runt i Hapsal och läsa sig till vad det är man ser.

På en av hennes presentationer av boken bad jag henne diskutera med sin förläggare om att få boken översatt till svenska. Hon skulle göra det och återkomma. Jag tror att det finns ett stort intresse bland estlandssvenskarna som ofta är på besök i Hapsal. När jag har kommit igenom den estniska texten ska jag försöka göra en mer ingående presentation av boken i nästa nummer av Medlemsbladet. Då kanske jag också vet mer om möjligheten att översätta den till svenska.

Nyheter i kommunen

Efter att ha varit borta nu i nästan två år så upptäcker jag att mycket har hänt i vårt område sedan sist. På vägen upp till Derhamn har det kommit upp flera hus i skogen och även en liten krog ”Rosleps bryggeri”. Där har man startat upp lite pub-liknande verksamhet och man brygger sitt eget öl som gästerna kan köpa. Roligt med sådana initiativ!

Vid Österby brygga har det kommit upp en restaurang som serverar båda mat och kaffe. Det är ett trevligt ställe med trevlig personal och med en underbar utsikt över hapsalviken.

Till sist vill jag önska er alla en härlig höst!

Österby bryggas nya restaurang.

Foto: Ingegerd Lindström

Nyheter från Lääne-Nigula och Nuckö

Göte Brunberg

”Koronapengar” till vägar

Den estniska staten ger för andra året ett särskilt bidrag, så kallade koronapengar, till lokalförvaltningarna för att kompensera för inkomstförluster på grund av covid-19-pandemin. Lääne-Nigula kommun har fått 189 000 euro, som man enligt ett beslut vid kommunfullmäktigemötet den 20 maj kommer att använda till underhåll av vägarna inom kommunen.

Pråm till Odensholm och Rågöarna

Odensholm och Rågöarna kommer att gemensamt få en pråm för transport av foder, djur och jordbruksredskap. Pråmen skall byggas på Ösel, kunna lasta 12 ton och bli klar i höst. Byggekostnaden, 130 000 euro, betalas av staten.

Oru fick nej till ansökan att få bli delkommun

När storkommunen Lääne-Nigula bildades fick fyra av de tidigare kommunerna, Nuckö, Nõva, Martna och Kullamaa, status som delkommuner. I Risti, Taebla och Koluvere finns samhällsråd (”kodikonnakogu”).

Gamla Oru kommun har varit avvikande på så sätt att lokala frågor har hanterats av en idéell förening, MTÜ Linnamäe Arenguselts (”Linnamäe Utvecklingssällskap”). I en inlägga till Lääne-Nigula kommun, underskriven av 205 orsbor,

ansökte man därför om att Oru skulle få bli en femte delkommun.

Lääne-Nigulas kommunstyrelse har beslutat att inte stödja ansökan. Motiveringen är i första hand att det per år skulle kosta cirka 40 000 euro att avlöna delkommundirektör och bokhållare. Man såg också framför sig att även Risti, Taebla och Koluvere skulle ansöka om att få bli delkommuner och då skulle lönekostnaden öka med över 200 000 euro per år.

Höstens kommunalval

Vid 2017 års kommunalval vann den före kommundirektören Mikk Lõhmus valförbund Ühenenud Kokogukonnad (”Förenade samhällen”) en majoritet med 14 platser av 25 i Lääne-Nigulas kommunfullmäktige.

Inför höstens val den 17 oktober har valförbundet ändrat sitt namn till Tugevad Kodukonnad (”Kraftfulla samhällen”). Som kandidat till kommunfullmäktigordförande lanserar man Mikk Lõhmus själv och som kandidat till posten som kommundirektör den nuvarande kommundirektören Janno Randmaa.

Den nuvarande kommunfullmäktigordföranden Neeme Suur, som vid förra valet valdes in på en socialdemokratisk lista, står i år i spetsen för ett valförbund, Tegusalit Tulevikku (”Med handlingskraft mot framtiden”).

Dessutom deltar i kommunalvalet rikspartierna Keskerakond, Reformierakond och EKRE.

Oru omsorgshem renoveras

Oru omsorgshem är inhytt i gamla Hohenheims (Räägu) gods huvudbyggnad i Linnamäe. På hemmet finns 47 boende, varav 22 är hemmahörande i Lääne-Nigula, och en personalstyrka på 18 personer.

Byggnaden har länge varit i behov av reparation och en sådan kommer därför att utföras. Kostnaden blir nästan 800 000 euro, som delvis kommer att finansieras genom att kommunen tar ett lån på 525 000 euro.

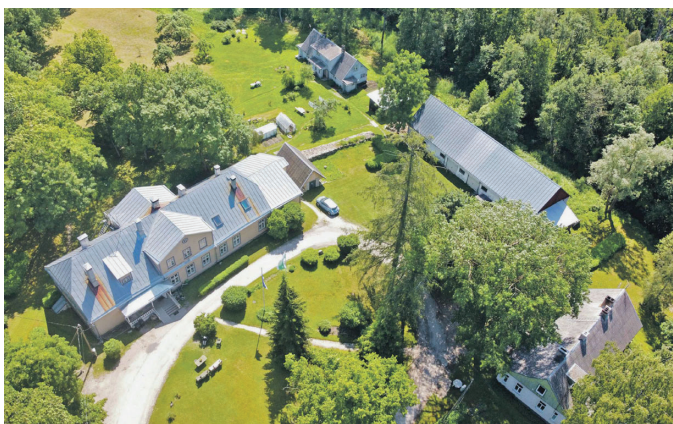
Utbyggnad av hamnen i Nõva

Hamnen i Nõva kommer att byggas ut i två etapper: I den första byggs en 27 meter lång kaj och i den andra etappen två kajer på tillsammans 28 meter.

Nuckös byar har fått informationstavlor

I de 23 nuvarande byarna i Nuckö delkommun har man satt upp informationstavlor, där man på estniska, svenska och engelska informerar om byarnas historia och estlands-svenska bakgrund.

Tavlorna har med uppsättning kostat 16 000 euro. Av denna summa har Leader-programmet för utveckling av livet på landsbygden bidragit med 7 000 euro, resten har delkommunen bekostat.

Oru omsorgshem.

Byskylt i Hosby

Foton: Lääne Elu

Träff på Mickogården

Ingegerd Lindström

Under år 2021 har vi av kända skäl inte kunnat utnyttja Mickogården speciellt mycket. Men för att ändå göra någonting beslöt en grupp ur styrelsen att vi skulle kalla samman de estlandssvenskar som var på plats i Estland till en gemensam träff på gården. Sagt och gjort, vi spred ryktet om träffen via Facebook och genom mun till mun-metoden. Det lyckades väl och det var ett 30-tal medlemmar som dök upp. Var och en hade egen matsäck med sig medan föreningen bjöd på kaffe och kaka. Vädret var skönt och vi kunde sitta ute och njuta av sommaren, en sommar helt utan mygg!

Byskyltarna

Vi passade också på att visa upp våra nytryckta byskyltar som vi fraktat till Estland. Meningen var att vi skulle placera ut dem där vi fått löfte av kommunen att sätta dem, men när skyltarna kom så fanns redan kommunens egna tavlor uppsatta på de platser vi fått löfte om, så vi beslöt att avvakta med våra och hitta nya platser för dem. Till sist beslöt vi att två skyltar skall sättas upp vid Rosleps kapell, det är de två som innehåller information om Odensholm, Spithamn, Derhamn, Roslep, Bergsby och Ölbäck. Där finns inte kommunens tavlor. De resterande fyra tavlorna sätter vi upp vid infarten till Mickogården. För att göra plats för dem så tog Kent Blomberg med sig motorsågen och tog ner all vegetation vid infarten! Det är öppet och fint nu efter hans arbete som måste ha varit tungt för det var ganska igenvuxet, men han fick god hjälp av hustrun Anneli som bistod vid bortsläpandet av träd och buskar! Eftersom annat prioriterat arbete ägde rum så får ställningarna till skyltarna och uppsättningen av dessa vänta till nästa sommar.

Ombyggnation

Det arbete som fick gå före skyltarna var att bygga om toalett- och dusch-

Den improviserade träffen på gården blev lyckad. Roligt att träffas igen!

Foto: Ingegerd Lindström

rum. Några flitiga män, Carl-Axel Adelman, Erik Johansson och Krister Wikström har arbetat hårt och gjort ett jättejobb under ett antal dagar. Nytt golv är lagt, vi väntar nu på en professionell mattläggare, ny dörr är upptagen och monterad och dörren från köket in till toan är igensatt och där är förberett för en diskmaskin. Vi har köpt en ny toalettstol med tillhörande armstöd och ny varmvattenberedare kommer att inköpas i Sverige. Beroende på när vi får mattan lagd så kommer en rörmokare att färdigställa all dragnig av rör och avlopp samt installera varmvattenberedaren. Duschkabinen står också redo att installeras. Det kommer att bli så fint och funktionellt!

Fint besök

Vi fick också besök av vår välgörare Jürgen Lewerenz. Han meddelade att han kommer att ta bort klausulen i vårt gåvobrev där det står att han har rätt att nyttja gården så länge han önskar. Han anser nu att han inte längre kommer att vara i Estland mer än korta perioder och då avser han att bo på hotell eller

Den nya dörren har tagits upp mellan toalett och före detta arbetsrummet, och dörren mellan köket och toaletten är igensatt och det finns plats för en diskmaskin där.

dylikt. Han kommer själv att ombesörja ändringen i gåvobrevet så att det kommer bort från registreringsbeviset i fastighetsregistret. Vi är för alltid tacksamma över hans stortartade gåva!

Nu ser vi fram emot nästa år och hoppas verkligen att vi kan ses på Mickogården och kanske finna nya sätt att använda den på!

Nyheter från Estland

Toomas Käbin

Estlands återupprättade självständighet

Estlands återupprättade självständighet den 20 augusti 1991 firades med konserter, minnessammankomster, utställningar och festligheter över hela landet. Estland bad aldrig att få lämna Sovjetunionen, man krävde att Sovjet lämnade Estland. Frigörelsen fick sin början genom den så kallade glasnost- och perestrojkapolitiken som Michail Gorbatjov lanserat. I Estland tog man saken i egna händer och den så kallade sjungande revolutionen startade. Som en första åtgärd krävde man stopp för utökad fosforitbrytning som skulle ha inneburit miljöförstörelse och en fortsatt ohämmad rysk inflyttning. Därutöver krävde man ekonomisk autonomi och frigörelse från Moskva. För Estlands del avsutades det andra världskriget inte förrän den 31 augusti 1994 när de sista ryska trupperna lämnade landet.

Författaren Jaan Kross på svenska

Fyra verk av Estlands stora romanförfattare Jaan Kross (1920-2007) kommer att översättas till svenska av den svensk-estniska författaren och översättaren Enel Melberg. Bland dessa finns ett av Kross mest kända verk, Kolme katku vahel (Mellan tre pester), en historisk roman i 1500-talsmiljö.

Jaan Kross är en episk berättare som under sin livstid vid ett par tillfällen föreslogs som Nobelpristagare i litteratur.

Estland lockar teknologiföretag

Av 1 200 nybildade så kallade startup-företag har 348 grundats av medborgare i olika EU-länder genom det estniska e-residency-systemet, som introducerades 2014. Det stora flertalet företag är verksamma inom mjukvaruutveckling och övrig teknologi. E-residency-systemet

innebär att EU-medborgare kan registrera företag i Estland utan att vara fysiskt bosatta i landet. Systemet ger utan tvekan Estland en god image som ett innovativt digitalsamhälle. IT-företag i Estland satsar cirka 6 000 personer och ger staten 100 miljoner euro i skatteintäkter.

Filmframgångar

Filmen Järnvägskupé nr 6 vann grand prix vid filmfestivalen i Cannes i juli. Filmen är baserad på den finska författaren Rosa Liksoms roman med samma namn och handlar om en misslyckad kvinnlig student som på en tågresa från Moskva till Archangelsk träffar en ung rysk beväring. Tycke uppstår. Filmen är en samproduktion mellan Estland, Finland, Lettland och Ryssland.

Estlands första miljardärer

Företaget Wise (tidigare Transferwise) har introducerats på Londonbörsen till ett börsvärde av 11,8 miljarder dollar. Wise grundades 2010 av entreprenörerna Kristo Käärman och Taavet Hinrikus och är ett finansiellt teknologiföretag som revolutionerat internationella betalningssystem.

Skeleton utmanar Tesla

Enligt amerikanska Business Insider står Tesla, världens ledande elbilstillverkare, inför stora utmaningar från bland annat det estniska företaget Skeleton som tillverkar superkondensatorer. Dessa är effektivare än Teslas nuvarande teknologi men är hittills alltför otypliga. Skeleton räknar att man inom ett par år kommit tillräta med problematiken genom nanoteknologi.

Rökbastu under UNESCOs beskydd

Estniska rökbastur står numera upptagna på UNESCOs kulturarvslista. Denna typ av bastu används huvudsakligen i södra Estland. Bastun saknar fönster. Uppvärmning sker

under flera timmar, varefter röken släpps ut och man kan njuta av besöket.

Skärpt gränskontroll

Estlands polis och gränsbevakning har skärpt kontrollen längs gränsen till Ryssland och Lettland med anledning av att Belarus medvetet öppnat sin gräns mot Litauen och Lettland och släppt igenom så kallade flyktingar från i huvudsak Irak. Litauen har till och med mitten av augusti påtvingats cirka 4 000 personer som en konsekvens av Litauens kritik mot Belarus kapning av ett Ryanairplan tidigare i somras. Estland har även skickat personal och material till Litauen för att hindra intrånget på litauiskt territorium.

Ja till samkönade äktenskap

För första gången accepterar en majoritet av befolkningen i Estland samkönade äktenskap. Totalt säger 53 procent ja. Bland esterna är siffran 61 procent, bland ryssar och övriga 38 procent. 42 procent säger nej eller är tveksamma. Hela 73 procent av 15-19 åringarna ställer sig positiva. Samkönade partnerskap kan registreras, dock saknas fortfarande tillämpningsföreskrifter.

Lokalval 17 oktober

Lokalval genomförs i Estland den 17 oktober. Enligt de senaste opinionsundersökningarna är det liberala Reformpartiet fortfarande störst med ett väljarstöd på cirka 30 procent. De följs av det högnationalistiska EKRE (25), Centerpartiet (17), Socialdemokraterna (11) och Fosterlandsförbundet Isamaa (7). Anmärkningsvärt är att EKRE gått förbi Centern. Trots sin estniska ultranationalism har de numera stöd även från ryskspråkiga, mycket beroende på stöd för traditionella familjevärderingar. Bedömare anser det troligt att Centern måste lämna ifrån sig makten i Tallinn.

Om du behöver råd om fastigheter, kontakta Kinnisvara Vahenduskeskus OÜ

Kinnisvara Vahenduskeskus OÜ är ett av de äldsta fastighetsmäklarkontoren i Läänemaa, med oavbruten verksamhet sedan 2005. Vi säljer, köper och hyr fastigheter. Dessutom har vi kontinuerlig övervakning av fastighetsmarknaden och gör prisanalyser och juridiska samråd. Om kunden inte kan resa till Estland representerar vi kunden på grundval av en fullmakt för både administration och notariala transaktioner (köp och försäljning, arvsfrågor). Vi hjälper också utländska kunder med att deklarerat sin inkomst till Estlands skatte- och tullstyrelse. Vi ger råd om hur man förbereder nödvändiga dokument så att de är giltiga vid försäljning av fastigheter i Estland och ordnar – vid behov – översättningar av dokumenten.

Vi är ett lokalt familjeföretag som ägs av Tarmo och Katrin Annus. Som sedan länge verksamma i Läänemaa kan vi ge kunderna korrekt information om möjligheterna och den aktuella situationen i det lokala området, vilket har visat sig vara ett viktigt argument när man säljer fastigheter och i allmänhet ger en kortare försäljningsperiod.

Under åren 2018-2021 har vi sålt över 30 fastigheter med i Sverige boende ägare.

I våra aktiviteter utgår vi från kundens behov och vi står för att säljaren ska få högsta möjliga pris för sin fastighet på marknaden vid en given tidpunkt. Vi har sett att människor, som inte dagligen säljer fastigheter, kan ha svårt att hitta adekvat information om marknadsprisinivån. Eftersom fastighetsköpare vanligtvis bekantar sig med prisinivån i förväg och alltid försöker göra bästa möjliga – eller mycket billiga affär – är det också viktigt för säljaren att vara medveten om vad som händer på marknaden.

Det händer ofta att en säljare på egen hand söker en köpare och erbjuder ett pris som är be-

tydligt lägre än det aktuella marknadspriset. Om säljaren omedelbart godkänner priset, och inte ens har försökt sälja sin fastighet på den öppna fastighetsmarknaden, kommer säljaren inte att veta vad försäljningspriset kunde ha blivit.

Vi erbjuder en tydlig och professionell service som hjälper säljare att bekanta sig med vad som händer på fastighetsmarknaden innan försäljningsprocessen påbörjas. Vi ger en översikt över transaktioner i respektive region och möjliga prisförväntningar.

Vid fastställandet av försäljningspriset är det nödvändigt att ta hänsyn till att det är en regel i Estland att köparen lämnar sitt eget prisbudande, så det är nödvändigt att gå till marknaden med ett högre pris än vanligt och lämna utrymme för förhandling. Förvänta dig vilka priser köparna kommer att erbjuda! Vi vidarebefordrar alla erbjudanden till säljaren, men säljaren bestämmer alltid själv om – och när – erbjudandet skall accepteras. Med dagens mobila verktyg kan du framgångsrikt organisera hela försäljningsprocessen via e-post.

Vi tackar alla våra tidigare och nuvarande kunder för deras förtroende och hoppas kunna fortsätta erbjuda vår erfarenhet och kompetens när det gäller att sälja fastigheter i de estlandssvenska områdena.

Kinnisvara Vahenduskeskus OÜ
Posti 41a, Haapsalu linn
90507 Läänemaa
ESTLAND

Hemsida: <https://kvkeskus.ee>
E-post: kvkeskus@kvkeskus.ee
Telefon (Tarmo Annus): +372 513 4458
Språk: Engelska, estniska

Estlandssvenskarnas fjärde sång- och dansfest

Ingegerd Lindström

En blandad kör sjöng visor från både Sverige och Estland.

Foto: Ingegerd Lindström

För fjärde gången har Estlandssvenskarnas sång- och dansfest hållits. Meningen var att den skulle ha genomförts redan år 2020. Men vi vet alla vad som hände, ett litet elakt virus kom i vägen. In i det sista var det osäkert om det skulle gå att genomföra festen i år, men till sist fattade man beslutet att ändå satsa på att det skulle gå. Tidigt fick man veta att inga svenska körer eller dansgrupper skulle kunna medverka, men det blev ändå så många att ett genomförande var möjligt. Liksom vid de två förra sångfesterna var det Estlandssvenskarnas Kulturförvaltning som stod som arrangör av festen. En speciell festkommitté bildades redan för flera år sedan, egentligen direkt efter förra sångfesten. Denna kommitté har arbetat under osäkra förhållanden

men aldrig givit upp! Heder åt er!

Äntligen dags

Morgonen den 14 augusti var mulen och grå. Det såg ut som om det skulle kunna bli regn och jag kände en oro för hur sångfesten skulle kunna genomföras. Dels på grund av vädret, dels på grund av de nya restriktionerna som infördes så sent som på måndagen samma vecka. Ingen fick komma in på borgen utan att kunna visa upp ett covid-pass, ett nytaget PCR-test eller bevis på att man hade genomgått sjukdomen och hade antikroppar.

Men min oro visade sig vara obefogad. Solen bröt fram på förmiddagen och under hela dagen värmden deltagare och publik. Det visade sig också att oron för att det skulle bli få personer som kom för att titta och lyssna var obefogad.

Allteftersom dagen gick fylldes det på med människor som snällt stod i kö för att visa sina covid-bevis för två inhyrda väktare. För att man skulle se att alla som var inne på borgen var smittfria fick man ett gult band att fästa runt handleden. Det kändes tryggt att kunna röra sig bland folk och veta att vi alla var fullt vaccinerade eller testat negativt för viruset. Detta scenario hade vi inte kunnat ana 2019 då förberedelserna för festen pågick och var tänkt att genomföras under år 2020. Liksom OS fick det skjutas framåt ett år.

Men nu hände det! Solen sken, publiken kom och stämningen var på topp!

Start i domkyrkan

Klockan 11.00 började en halvtimme lång gudstjänst i domkyrkan.

Patrik Göransson, S:t Mikaelsskyrkan i Tallinn, Mikael Eriksson, Sveriges ambassadör i Estland och Ülo Kalm.

Aibolands museum erbjöd både mat och kaffe.

Olika danslag underhöll under dagen.

Jana Stahl delade ut Hans Pöhls medalj till Kustbons redaktör Mattias Reinholdson.

Deltagande präster var biskop Tiit Salumäe, Kristel Engman och Patrik Göransson från S:t Mikaelsskyrkan i Tallinn. Gudstjänsten hölls på båda språken så alla kunde följa med. Särskilt inbjudna gäster var Sveriges ambassadör i Estland, Mikael Eriksson, några anställda på ambassaden och Hapsals borgmästare Urmas Sukles.

Efter avslutningen i domkyrkan blev det cirka en timmes uppehåll då man kunde förse sig med mat eller kaffe vid Aibolands museums stånd. Där möttes man av de alltid lika glada och serviceinriktade Torsdagstanterna. Efter cirka en timme startade paraden runt borgen med Ülo Kalm och Anu Raagmaa i spetsen. Den långa paraden slingrade sig genom en folkmassa som fanns på gatan utanför borgen,

Även Juta Holst fick ta emot Hans Pöhls medalj för stora insatser för estlandssvenskarna.

där det samtidigt pågick en matmarknad med avsmakning av olika maträtter. Den sammanföll med sångfesten och lockade många besökare. Men snart kom paraden in genom valvet på borgen och strax kunde festen börja. Två presentörer höll i trådarna på ett utmärkt sätt. De två var Raul Targamaa och Margus Abel.

En stor gemensam sångkör startade upp festen med den estniska nationalsången "Mu isamaa", vars text skrevs av Johann Voldemar Jannsen. Efter det hälsade Estlandssvenskarnas Kulturförvaltnings ordförande Ülo Kalm alla välkomna till dagens fest efter det svåra år som varit. Han talade också om att det var ett speciellt år i år, då man filmade hela festen och sände direkt på Youtube, vilket gjorde att alla

estlandssvenskar över hela världen kunde följa programmet.

Efter Ülo Kalms inledande tal hälsade han Juta Holst välkommen fram på scenen där hon fick motta Hans Pöhls medalj som Årets Kulturbärare. Den andra medaljen, som delades ut av Jana Stahl, gick till Kustbons redaktör Mattias Reinholdson. Medaljerna ges till personer som har gjort stora insatser för estlandssvenskarna genom åren.

Två korta hälsningstal hölls av Sveriges ambassadör Mikael Eriksson och Hapsals borgmästare Urmas Sukles. Efter det sjöngs den svenska nationalsången "Du gamla, du fria". Jag vet inte riktigt vad det är, men när nationalsångerna sjungs så berör det mig djupt inne i själen. Nationalsången dirigerades av Peeter Paemurru som också var sångfestens konstnärliga ledare.

Sång och dans skapade glädje

Efter detta fortsatte dagen med många sånger och många folkdanser. Trots att dansgrupperna och sångköerna hade haft begränsat med tid att repetera, på grund av koronapandemin, så utförde de sina danser och sånger på ett alldeles utmärkt sätt! All heder åt dem alla. Framgången berodde till stor del på alla duktiga ledare, bland dem dansfestens ledare Sille Kapper, som deltog för tredje gången, samt en ny huvuddirigent, Endrik Üksvärav. Årets sångfest samlade färre dansgrupper och köer än tidigare, framför allt fanns inga med från Sverige. Detta berodde naturligtvis på att det varit så få tillfällen att öva samt alla restriktioner kring hur man fick samlas. Vi hoppas verkligen att det ändras till nästa sångfest.

Förutom dansgrupper och sångköer så spelade också Ormsö talharpaorkester några melodier. Det blev en härlig dag med varmt och soligt väder, med en talrik publik och duktiga sångare och dansare! En succé kan man kalla det! Tack till festkommittén som nu arbetat i fyra år med detta – ni har gjort ett strålande jobb!

Fågelsträck på Spithamnudden

Annika Forsten

Pöösaspea neem, som Spithamnudden heter på estniska, är en av Europas bästa platser för sjöfåglars höststräck och egentligen finns det ingen motsvarande plats någon annanstans i Europa, även om sträcket ibland förs mot den svenska kusten av kraftiga ostliga vindar.

Också i Danmark och Holland räknas det sjöfåglar, men där koncentreras inte sträcket på samma sätt, och delvis handlar det om andra populationer. Varje höst passerar över två miljoner sjöfåglar udden. Fyra höstar har sträcket räknats noggrant (2004, 2009, 2014, 2019) med skådare på plats från soluppgång till solnedgång under största delen av hösten, från början av juli till början av november. Räkningarna finansieras av EOÜ (Birdlife Estland) och motivet är att följa speciellt vissa arters populationsväxlingar samt ungfågelproduktion. Eerik Kumari räknade faktiskt också sträcket från Pöösaspea redan i slutet av 1950-talet, men då bara med hjälp av kikare. Nu används tubkikare som förstorar 60 gånger.

Också småfåglar, rovfåglar, duvor med mera passerar udden och också dessa räknas i mån av möjlighet, men mängderna är inte så spektakulära som de är gällande sjöfågellarna, som koncentreras till udden då de följer vattendragen sydväst från de arktiska häckningsområdena, via Finska viken, och sedan ner till Västeuropa, eller längre österut.

Sjörre dominerar

Den mest typiska arten är sjörre (totalt cirka 800 000), då man uppskattar att största delen av populationen passerar mellan Spithamnudden och Odensholm. För dem börjar höststräcket redan i början av juni, och kulminerar i slutet av juli (för hanar) samt i september (för honor och ungfåglar). Andra arter som ses i stora mängder inkluderar tre arter svanar (cirka 1 000), vitkindad gås

Kikar efter flyttfåglar vid Spithamsudden.

Foto: Annika Forsten

(200 000), prutgås (50 000), svärta (60 000), alfågel (300 000), knipa (25 000), småskrake (20 000), bergand (40 000), vigg (10 000), kricka (20 000), skedand (4 000), stjärtand (20 000), bläsand (100 000) samt skäggdopping (2 000) och gråhakedopping (3 000). Tärnor flyttar i stora mängder, en hel del tordmular ses också (cirka 1 000) samt storlom (6 000) och smålom (20 000).

Flest morgon och kväll

Vadarsträcket är väldigt väderberoende. Kärrsnäppan är den vanligaste arten (cirka 15 000) och cirka

10 000 andra vadare av 26 olika arter ses också.

Bäst är sträcket i allmänhet på morgonen och kvällen eftersom fåglarna vilar på dagarna, men det gäller inte alla arter. Till exempel passerar vadare och svärter gärna också mitt på dagen. I juli och augusti passerar det mycket tärnor och vadare. I den senare delen av september är sträcket som mest varierat, med gäss och många arter änder samt stora dagssummer, till och med över 100 000 fåglar de bästa dagarna. Vid lite kraftigare väst/nordväsvindar trycks

Fågelsträck vid Spithamnudden.

sträcket in mot kusten och ibland kommer flockarna så nära udden att man knappt behöver kikare för att räkna dem. De olika arterna har väldigt olika preferenser, en del föredrar motvindar, andra medvindar, en del svaga, andra hårdare. Svärter och bergänder ses mest vid sydostvindar, medan sjöorrarna föredrar nordost. Prutgässen gillar hårda vindar, medan de vitkindade vill ha medvindar.

Intresserade från flera länder

Före 2020 har udden besökts flitigt av sträckintresserade finländare, svenskar och andra utlänningar, speciellt från Tyskland, England, Holland och Spanien, de flesta i slutet av september, då man har möjlighet att öva sig på många språk. Hösten 2020 var utlänningarna borta, men många estniska skådare dök flitigt upp. Dock är det sällan mer än fem skådare på plats samtidigt och oftast bara någon eller några, vilket med tanke på lokalens världsklass är lite förvånande. En del återkommer dock år efter år, för andra är det en engångsföreteelse.

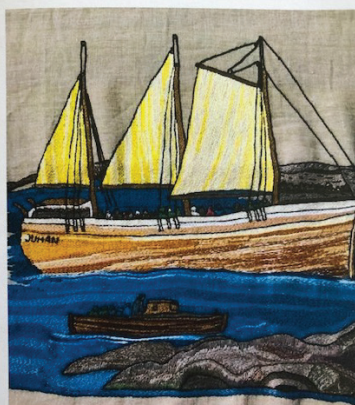
Våren 2021 har man fått skåda i ensamt majestät, då vårsträcket inte är alls lika spektakulärt och går längre ut, men det har dock varit väldigt intressant, då vårsträcket har räknats väldigt lite tidigare.

Det går bra att besöka udden och fråga om fåglarna och sträcket. Ta

med en kikare, om sådan finns till hands.

Utställning

AIBOTAPETEN 2
EN BRODERAD FLYKTBERÄTTELSE AV
ESTLANDSSVENSKA KVINNOR

VÅR ETABLERING I SVERIGE

Välkomna till utställningen av Aibotapeten 2 i Estniska Huset, Wallingatan 32, 1 trappa. Vi kommer att visa båda tapeterna, den som broderats av Kulturbrodöserna i Stockholm och den som är broderad av Torsdagstanterna i Hapsal.

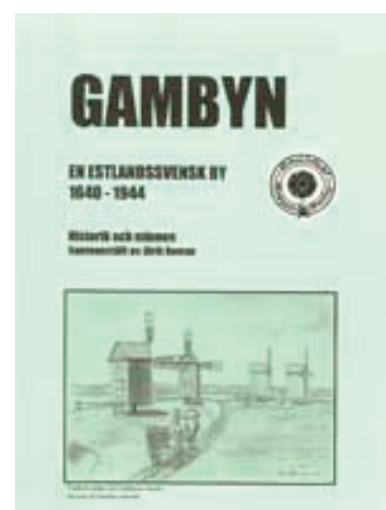
Tapeterna kommer att visas i mitten av oktober. Närmare information om datum och tid kommer senare i Estlandssvenskarnas och Rickul/Nuckö Hembygdsförenings Nyhetsbrev.

Upprop från valberedningen:

Efter "lång och trogen tjänst" har vår ordförande Ingegerd Lindström meddelat att hon inte ställer upp för omval vid det kommande årsmötet. Vi uppmanar er därför att nominera lämpliga ordförandekandidater. Detta görs enklast via mejl ygstedt@hotmail.com gärna före den 15 oktober, då vi räknar med att ha nästa möte med valberedningen.

För Valberedningen
Lennart Ygstedt
ordförande

Gambyn

En estlandssvensk by 1640-1944. Historik och minnen sammanställda av Alrik Boman.

53 sidor plus bilagor. Ill. Tryckt 1997. Nytryck 2020.

Pris 100:-.

Beställ med e-post till order@mhf.se eller Maja Granberg, tfn 070-798 38 69, e-post majagranbergs@hotmail.com

Kostnad för porto och emballage tillkommer.

Så minns jag hösten, vintern och våren 1943–1944

Ingvald Luks, Haversved/Havorsve Hendorsa

Kriget rasade långt inne i Ryssland men hade vänt. Frontlinjen kom närmare vårt lands gränser. Det talades allmänt om hur man skulle komma från landet innan ryssarna skulle komma tillbaka. Det fanns inte så många båtar som var så stora att man kunde åka över Östersjön. Flera pojkar i 20-årsåldern hade redan åkt över till Sverige med de motorbåtar som fanns.

Det talades om att endast äldre och sjuka människor skulle få lämna landet med Röda korsets hjälp. Hur skulle alla andra människor komma därifrån? Min far Jakob Luks och Jakob Strömkvist (Snickarsa) hade börjat prata om att bygga en motorbåt för att åka över till Sverige. I byarna runt om började det fällas skog och sågas bräder för att bygga båtar. Min far och Snickars-Jakob kunde inte bygga båten själva. Man vände sig till en man i Bergsby som troligen hette Westerman, han visste hur man bygger båtar. Han ställde upp om familjen skulle få åka med.

Man ville också ha någon som varit på sjön tidigare och visste hur man använde kompass för att komma rätt. Man vände sig till Gustav Vesterberg (Karjasa), han hade varit på sjön tidigare och varit både i Finland och Sverige. Han ställde också upp mot att familjen fick följa med.

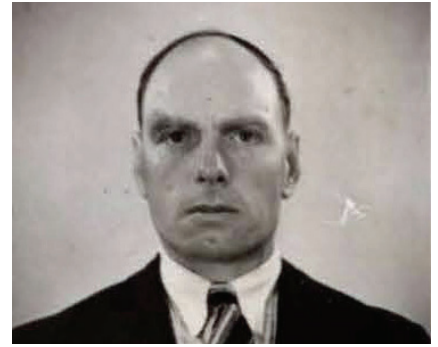
Nu var dom fyra man som skulle bygga motorbåten. Skogen fälldes under hösten och bräder sågades och lades upp hemma på vår gård.

Man var ju också tvungen att skaffa motor till båten, det var ont om motorer. Ett antal resor gjordes med häst och vagn inåt landet innan man till slut hittade en i Neve (Naiva)-trakten. Det var två kvinnor med varsin liten flicka på 3–4 år som hade en motor. Den skulle vi få om dom fick följa med till Sverige.

Deras män hade redan tidigare flytt över till Finland. Kvinnorna

Jakob Luks.

Jakob Strömkvist.

Anette Luks.

Gustav Vesterberg.

med barnen fick följa med. Dom hämtades under vintern och bodde hos Snickarsa.

Kölen sträcktes under vintern hemma i vår loge. Den blev 21 fot lång, den skulle ha ruff och mast. Logen var inte så bred, så fören stack ut utanför dörrarna. Eftersom bräderna var färskas och våta så frös dom ihop när det blev kallt.

För att kunna bygga över huvud taget var man tvungen att spika ihop en trumma så stor att man fick plats med några bräder i taget. Man kokade vatten och hällde i trumman för att bräderna skulle tina upp och bli böjbara. Man gjorde även upp eldar på marken under trumman så inte vattnet skulle frysa. Så fortsatte bygget. Självgick jag i skolan som vanligt i Långbacksa i Höbring. Vi hade fått nya lärare eftersom ordinarie lärare hade åkt till Sverige. Det var en lärare vid namn Seffers samt en lärarinna som hette Hilda Alun. Hon var mycket ung, bara 5–6 år äldre än vi var.

Båtbyggandet fortskred under vintern utan några svåra problem. En dag kom två ester som var med i tyska armén (gol-båndat, med gula band) och frågade om deras överordnade hade sett nånting.

Dom fick till svar att så inte var fallet. Dom sade till oss att täcka för med presenning så den inte skulle synas från landsvägen som gick 4–500 meter utanför. Så gjordes och båten började bli klar. Det dre-vades och tjärades för att täta sömmarna. Bräderna var också lagda mera om lott än vanligt eftersom man var rädd att det skulle spricka i sömmarna när virket började torka i vårsolen.

Det var nu april månad och båten var klar med ruff och mast. Nu var det värsta kvar, att få ned båten till stranden. Man var tvungen att transportera den på natten så det inte skulle synas så långt. Båten blev 27 fot lång upptill från för till akter och var mycket tung. Eftersom båten skulle fraktas på vagn så sjönk hjulen långt ner i leran på byvägen

innan man kom fram till stora vägen som var hårdare. Eftersom jag skulle till skolan nästa dag så var jag tvungen att sova och fick inte vara med. Två hästar spändes för vagnen och det bar sakta i väg. Eftersom båten skulle till Paj-strände där det var lättare att sjösätta eftersom det var djupare där, tog det längre tid än beräknat. Man kunde inte köra ner den till Rickul-strände eftersom det var svårt nattetid att ta sig ut mellan holmarna och stenarna.

Första natten kom dom till Nibons-strände, där var dom tvungna att gömma båten bland enbuskarna, man fick även hugga enbuskar för att gömma den ordentligt för att inte synas från landsvägen. När det var gjort så var det bara att gå hem igen innan det blev ljust.

Under dagen var dom tvungna att gå eller cykla efter landsvägen för att se om man såg nånting. Men det gick bra, så nästa natt var det dags igen för att få ner den till Paj-strände. Där gömdes båten i ett buskage som var ganska tätt men inte helt tätt, man fick såga till buskar och träd på andra ställen och släpa dit och sätta upp bakom och framför båten. Där blev den liggande några veckor. Efter hand som buskar och träd torkade fick man hugga nya, ta bort de gamla och plantera nya. Det var nu omkring 10 båtar som låg efter Paj-strände och bort mot Sipsvike.

En man i besättningen som jag har glömt bort är maskinisten. Dom som arbetade med båten hade väl inte någon brådska att få fram någon som kunde hantera motorn. Men en dag i slutet av mars kom det en man, en est, som flydde undan kriget. Han sade att han var utbildad motorman och ville komma över till Sverige. Han gick igenom motorn och startade den en gång, den gick bra. Han bodde hos Karjas Gustav.

Allt var nu klart för avresa, bensin och smörjolja hade körts ner och gömdes i närheten av båten. Avre-

sedatum var bestämt till lördagen den 6 maj, om jag minns rätt datum. Alla som hade båtar liggande längs stranden visste om tidpunkten och skulle fara samtidigt. Varför på en lördag? Tyskarna som gick vakt efter stränderna badade alltid bastu och festade till på kvällen och esterna (gol-båndat) gick vakt då. Dom visste att det låg båtar i skogen och ville också följa med.

Lördagen kom, men det blåste Lganska hårt så att avresan fick inställas. Jag fick cykla till Bergsby och tala om att vi inte skulle åka den dagen. Avresan bestämdes då till nästa lördag, datum kanske den trettonde. Veckan började med att tyska krigsfartyg kom och hade övningar eller avpatrullerade området Odensholm–Hapsal hela veckan fram till lördag förmiddag, då försvann dom. Då bestämdes att avresan skulle ske samma dag. Jag fick igen uppgiften att cykla till Bergsby och meddela att vi skulle åka i dag. Nu var det ingen som visste vart krigsfartygen tagit vägen, kanske bara in till Odensholm. Familjen i Bergsby vågade inte följa med och inga andra båtar heller. Alla som skulle åka med skulle vara nere vid båten klockan nio på kvällen.

Det var mycket folk samlade nere vid stranden vid avfärden. Alla som skulle följa med och dom som skulle ta hand om hästar och vagnar efteråt, samt sopa igen alla spår efter avfärden.

Klockan 21.00 började vi dra ner båten till stranden, det var ungefär 50 meter till vattnet. Båten kom i vattnet men den flöt inte, den läckte som ett såll. Man drog den längre ut men den lade sig på boten. Några av karlarna gick upp i båten och började ösa med hinkar och pumpade, till sist började den att flyta. Nu skulle då alla bäras ombord, vattnet var ju fortfarande kallt. Karlarna vadade och bar kvinnor, barn och lite handbagage med mat. Klockan 23.00 var alla ombord på båten och vi skulle åka iväg. Båten

flöt fortfarande, men en man fick pumpa hela tiden. Nu ville inte motorn starta, maskinisten han skruva och greja en hel timme, under tiden fick vi ro så vi kom en bra bit från stranden. Det var ju bra för motorljudet hördes mindre ju längre ut vi kom. Vi hade även vakterna (två gol-båndat) med oss i båten, vi var 26 personer i båten. Motorn gick i gång och vi satte kurs mot Sverige. Men efter en stund upptäcktes att bensin och smörjolja var kvar på stranden. Det var ingen som tänkte på det, alla var upptagna med att få båten att flyta och komma i väg så fort som möjligt. Bensintanken var ju full så den räckte ett bra tag, men däremot tog smörjoljan slut. Nu fick man också ändra kurs mot Finland. När smörjoljan tog slut fick vi stanna motorn så lagren skulle kallna. Vi hissade då seglet och seglade en bra bit tills lagren hade kallnat. Sjön hade varit spegelblank under kvällen och natten, men fram på morgonen började det friska i. Men vi hade nästan medvind så det gick fint att segla.

Klockan nio på söndagsmorgonen kom vi till finska kusten och hamnade på någon ö. Det kom två uniformerade herrar i ridstövlar nedför en gångstig och vi blev anropade på finska.

Nu kunde vi inte använda egen båt längre, även bensinen var slut. Finnarna skaffade fram en motorbåt som tog oss på släp till en militärförläggning och där fick vi mat och övernattning. På måndagen fick vi åka båt till Åbo, en båtfärd på sex timmar. Där hamnade vi också på någon form av förläggning. Alla ester stannade i Finland. På onsdagskvällen lämnade vi Åbo med passagerarfärja till Stockholm dit vi anlände på torsdagsmorgonen. Där stod Kro Paul (Paul Treiberg) på Skeppsbron och tog emot oss. Efter bastubad och avlusning hamnade vi på Sabbatsberg. Jag är nu tolv år och åtta månader och slutar här, så minns jag.

Skogsnyheter i Estland

Bengt Brunberg

För oss svenska skogsägare finns numera möjligheter att hitta intressant information om skogsbruk, automatiskt översatt till svenska, på hemsidorna för de organisationer som företräder privata skogsägare i Estland. Närmast till hands ligger det förstås att läsa vad den lokala skogsägareföreningen Läänemaa Metsäühistu (LM) informerar medlemmarna om. Även den centrala paraplyorganisationen för de lokala föreningarna, Erametsaliit (Private Forest Association), har mycket intressant för oss att läsa om.

Dessutom kan vi få all aktuell information om ekonomiska stöd, virkespriser och om till exempel fortbildning från Erametsakeskus (Private Forest Center). Här följer ett axplock av nyheter från dessa organisationer, med mina tolkningar när översättningarna varit oklara.

Nyheter från LM

LM informerar bland annat om vilka regler som gäller för dem som vill vistas och plocka bär och svamp på utländskt ägda marker (till exempel estlandssvenska marker).

En utländsk tomt får användas endast med ägarens tillstånd, men om ägaren inte har begränsat tillträdet eller markerat sitt innehav anses det kunna antas att andra får vistas där.

Om privat mark visar på avgränsningar eller har tydliga markeringar som skyltar, staket eller trädgårdsytor måste andra ha ägarens tillstånd för att passera igenom eller stanna på marken.

På omarkerad mark får andra alltså vistas och plocka bär och svamp, men markägaren kan förbjuda tältning eller tillvaratagande av naturprodukter om förbudet uttrycks tydligt i skriftlig eller muntlig form. Jag antar att det trots den-

Virkespriser i Estland 2011-2021

Euro/m3 (exklusive kostnader för avverkning och transport)

Sortiment	2011	2013	2015	2017	2019	2021*
Talltimmer	64,76	70,18	68,94	70,05	77,37	92,92
Grantimmer	62,28	71,10	67,61	71,62	75,41	86,48
Björktimmer	58,43	59,25	60,45	61,34	69,62	72,34
Asptimmer	38,27	41,25	39,67	37,00	43,75	45,54
Tallmassaved	42,80	37,02	30,29	35,83	44,38	34,50
Granmassaved	41,99	36,30	29,14	35,82	44,29	33,04
Björkmassaved	42,98	35,13	32,69	32,09	47,28	41,83
Aspmassaved	29,80	33,60	29,91	27,46	35,89	31,40
Energived	26,64	23,96	23,29	22,73	31,00	24,17

* Medelpriset 2021 gäller januari-juni.

na information kan vara klokt av oss att ha en tämligen tillåtande inställning, men om det skulle uppstå störande situationer kan vi be om råd från LM om hur man kan agera.

Överklagat beslut

Erametsaliit överklagade nyligen, tillsammans ett förbund för äganderätt i Estland, till Högsta Domstolen tidigare beslut i lägre instanser om regler som tillåter att ekonomisk verksamhet kan beläggas med omfattande restriktioner utan att staten betalar ut marknadsmässig ersättning. I vissa fall kan ju restriktioner medföra att skogsbruk inte kan genomföras, vilket kan liknas vid expropriering enligt ägarnas representanter.

Ando Eelmaa, styrelseordförande i Erametsaliit, framhåller att det är svårt att motivera att reglerna för staten att förvärva naturskyddad mark skiljer sig väsentligt från de allmänna reglerna, till exempel när myndigheter förvärvar mark för vägbyggen eller nationellt försvar. Vi får väl se vad domstolsprövningen kan betyda för oss.

Timmerpriser ökar snabbt

En tydlig trend under det andra kvartalet 2021 var den snabba prisökningen på redan höga timmerpriser för barrträd, 16-25 % på tre månader, med den högsta prisökningen för grovt grantimmer. För lövträdslag har timmerpriserna faktiskt sjunkit något under samma period, medan massavedspriserna under året ökat något för barrträd och minskat något för lövträd.

Ser vi på den långsiktiga prisutvecklingen, för de senaste tio åren och jämför med genomsnittet hittills i år, så har priserna för sågtimmer ökat kraftigt. Priset för timmer av barrträd har stigit ungefär 40 procent och för lövträd 20 procent. Däremot har priserna för massaved av barrträd och energived minskat, särskilt jämfört med en pristopp 2018-2019. Att efterfrågan och priset på byggnadsvirke är hög nu har nog flera av oss noterat i Sverige också. Observera att kostnaderna för avverkning och transport inte dragits av i tabellen ovan.

Information från VKS finns som vanligt på hemsidan www.vastrakustensskogsagare.se.
Mejladress: info@vastrakustensskogsagare.se.

Sårad till kropp och själ

Albert Simonson, Santa Ysabel, Kalifornien, USA

Kan kärlek överleva världskrig, järnridån, och sönderrivning av en glad ung familj?

Min kusin Roslep Baskull Johannes Hamberg ärvde familjegården 1934 och gifte sig med Seffers Alide Koinberg. Lyckan höll till 1941, när Johannes blev mobiliserad.

Min syssling Harald Derblom bodde i Hapsal, men började som tioårig bli ”förvisad” sommartid till Roslep. Han berättar att Johannes hämtade systersonen med häst och vagn. I den ofjädrade vagnen gav Johannes roliga språklektioner i nuckömål, ”berättande skrönor och sjungande väckelsesånger blandade med oanständiga visor om bygdens töser”.

Fortsatt utbildning blev det där den dåtida vägen passerade Rickul Hove (Herrgård) med sin allé och bastanta ek. Just där hade revolutionära soldater arkebuserat Baron Taube på spännande vis. Hove finns kvar.

Spökhistorier

Vid Källskogen berättade Johannes om gräsliga argisinta hjulormar som hade jagat honom. ”De bet sig själva i svansen och jagade efter som rullande tunnband.” Tack vare sin sprintförmåga räddade han sig!

Sedan kom Veldshuse (Kommunhuset) till höger och så Rosleps kyrkogård, där det ”huserade de mest vedervärdiga gastar vid midnattstid”. Som tur var gassade solen den dagen.

”Skogen tog slut och en by i törnrosasömn tog emot...tyst och stilla.” Där var väderkvarnar på Koinbackan (Kvarnbacken) och Benhuse (Bönehuset) vid allmänningen Stor Gatna.

Egen väderkvarn

Sedan kom Baskullrännan (Baskullån) med sina ”hoppar av krokodiler”. Johannes själv hade en ”dresserad apflock inhyt i logen

Johannes Hamberg med systrarna Elvine g. Derblom (till vänster) och Hilda g. Nibon.

Foto: SOV:s arkiv

för nöjes skull”. De hade förstått rymt från en cirkus.

De svängde in på Baskulls stora gårdstun med egen väderkvarn och bastu och spikar (förråd). Restiden hade gått fort.

Johannes blev i juli 1941 tvångsmobiliserad till Röda armén. Alide med tre barn blev kvar till 1944, när de kom med Juhan till Sverige.

Tomt och övervuxet

När Johannes kom tillbaka 1945 efter hårda strider, sårad i handen, var gården tomt och övervuxen, öde som nu. Han sökte förgäves i tomma ekande rum efter något tecken, något gripbart. I vinden fanns en liten sko efter sonen Endel. Då for-sade tårarna.

Under Stalintiden hade han ingen kontakt med Alide och systrarna Elvine och Hilda. Utan hopp om att återse sin familj gifte han sig sedan med Elfride från Ingermanland, och arbetade på kolchosen ”Nya Roslep”.

Han fick 1966 tillstånd att resa till Sverige, och jag träffade honom då i Alides lägenhet i Stockholm.

Alides skönhet hade överlevt landsförvisning och slit på ett slakteri. Johannes verkade vara mycket äldre än sina 58 år.

Vi satt i ett litet kök. Alide pysslade med kaffe och påtår medan hans ögon följde henne.

Kan kärlek överleva två tragiska årtionden? Jag tror det. Kanske, i någon form... Men han hade ju redan en annan fru och en adopterad son, som väntade hemma i Spithamn.

Många drabbade

Jag, ung reservofficer i USA:s flygvapen, ville höra om Brezhnev och det kalla kriget. Jag förväntade mig ilska och förbittring, men det var naivt av mig. ”Det är bättre nu”, sade han med trött röst, hans ögon åter på Alide.

Om du kommer till hans grav i Rosleps kyrkogård, tänk då på att för många unga män från Rickul gick det ännu värre. De var 60 män, ”de flesta dogo i svält och sjukdomar,” skrev Alides kusin Alexander Borrman från Spithamn. Han visste, för han var med!

NY BOK

"Våra smaker i Nuckö"

Boken har sammanställts av MTÜ Einbi Külaselts och innehåller recept och beskrivningar av alla byar i Nuckö delkommun.

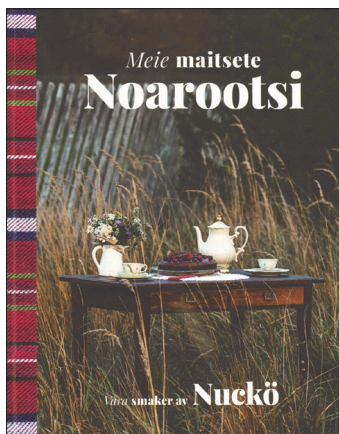
Recepten är gamla estlandssvenska recept med en modern touch. Varje by har en beskrivning samt ett recept.

Boken är trevlig att bläddra i och läsa de korta beskrivningarna av varje by. Den är proffsigt gjord och med vackra bilder.

Pris: 250 kr + porto.

Beställning till majagranbergs@hotmail.com eller tfn 070-798 38 69

OBS! Vi har endast ett begränsat antal böcker!

Adressändring?

Om du flyttar till en ny adress, meddela adressändringen till föreningen med ett mejl till info@rnhf.se eller direkt till den registeransvariga Brita Wiberg, tfn 070-697 48 28, e-post brita.wiberg@gmail.com. Meddela även om du har ändrat din e-postadress, så kvarstår du som prenumerant på Nyhetsbrevet.

Markägare i Estland!

Vi hjälper dig i följande ärenden som till exempel överlåtelse, arvsärende, bygge, försäljning eller köp av fastigheter.

Ordnar högstbjudande på skogs- och åkermark.

Vänligen kontakta oss:

Katrin Schönberg

katrin@jussuecanum.ee

+372 55 24842

Postadress: Jus Suecanum OÜ
Nurme 2, 90501 Haapsalu, Estland

Färjelinjen Kapellskär – Paldiski

DFDS Seaways trafikerar färjelinjen mellan Kapellskär och Paldiski.

Avgångstider från Kapellskär:

Måndag - lördag	kl 21.00
ankomst Paldiski	kl 08.00
Söndag (Sailor)	kl 09.00
ankomst Paldiski	kl 19.00

Avgångstider från Paldiski:

Alla dagar	kl 22.00
ankomst Kapellskär	kl 7.30

Bokningsavgift: per telefon 150 kronor, bokning on line 0 kronor.

OBS! Gäller endast nödvändiga resor. Passagerarna ombedes använda ansiktsmask.

Boka med e-post pax@dfds.com, eller på www.dfdsseaways.se. Telefonbokning, tfn 0454-336 80 mån-fred 8-16.30

Föreningen har ingen rabatt på resa detta år.

ROOSTA STUGBY – HELT FÖRYNGRAD!

Roosta Stugby bjuder Er verklig hemkänsla! Bland våra 32 stugor av varierande storlek kan Ni hitta den som passar just Er och är i bruk året om. Inför kommande sommar har Roosta genomgått en förnygringskur och här väntar Er fräscha, bekväma stugor med hög standard. Dessutom erbjuder Roosta mängder av möjligheter till en aktiv vistelse. Kom ensam, med familjen eller med hela släkten. Vi kan betjäna upp till 300 gäster.

Hjärtligt välkomna!

20% rabatt för medlemmar i Rickul/Nuckö Hembygdsförening!

Roosta Stugby

Elbiku, Noarootsi vald, Läänemaa

Telefon +372 472 5190

Mobil +372 525 6699

roosta@roosta.ee

www.roosta.ee/sv

ROOSTA
Holiday Village